

Duurzaamheidsinformatie

ABP Nettopensioenregeling

Op 10 maart 2021 is de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) in werking getreden die ABP verplicht om informatie te verschaffen over duurzaamheid en beleggen. Deze pensioenregeling van ABP classificeert als Artikel 8 product, vanwege het Duurzaam en Verantwoord Beleggingsbeleid ('DVB-beleid'). Dit betekent dat ABP met deze pensioenregeling ecologische en/of sociale kenmerken (E/S kenmerken) promoot. Meer duurzaamheidsinformatie over de pensioenregeling is hieronder per rubriek te vinden.

Geen duurzame beleggingsdoelstelling.

Deze pensioenregeling promoot E/S kenmerken, maar heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.

Ecologische of sociale kenmerken van het financiële product.

De E/S kenmerken die deze pensioenregeling promoot, zijn:

- Uitsluitingen van ongewenste activiteiten,
- Reductie van CO₂-emissies,
- Afbouw van fossiele brandstoffen,
- Impactbeleggingen,
- ESG-integratie (minimumvoorwaarden).

Beleggingsstrategie.

De beleggingsstrategie wordt vastgesteld op entiteitsniveau¹ en is bindend voor deze pensioenregeling. We willen een zo goed mogelijk rendement behalen tegen een aanvaardbaar risico. De beleggingsstrategie is gericht op het herstel van de dekkingsgraad,

optimalisatie en een goed beleggingsresultaat op langere termijn, waarbij we rekening houden met kosten, risico en ons DVB-beleid.

Het DVB-beleid is onderdeel van het StIP (Strategic Investment Plan). Het DVB-beleid en StIP zijn ook terug te vinden in onze [Actuariële en Bedrijfstechnische Nota](#) ('ABTN'). Uit het DVB-beleid volgt de strategie om te voldoen aan de E/S kenmerken die door deze pensioenregeling worden gepromoot, waaronder:

Uitsluitingsbeleid.

Het [uitsluitingsbeleid](#) is een bindend element van onze beleggingsstrategie. We kiezen zorgvuldig in welke bedrijven en landen we willen beleggen. Soms willen we op voorhand niet in een bedrijf of staatsobligatie beleggen omdat we deze bedrijven of overheden met een negatieve impact geen kapitaal willen verstrekken.

Wij beleggen niet in:

- Producenten van wapens die verboden zijn volgens internationale verdragen die Nederland heeft ondertekend, zoals clusterbommen, anti-persoons(land)mijnen en chemische, biologische wapens en (belangrijke onderdelen van) kernwapens.
- Tabaksbedrijven en bedrijven die betrokken zijn bij de productie van tabak.
- Staatsobligaties van landen waarvoor een bindend wapenembargo geldt van de Europese Unie of VN-Veiligheidsraad.

¹ Waaronder Strategic Investment Plan (StIP) en ABP Beleggingsovertuigingen.

Klimaatbeleid.

We streven naar een doelstelling van netto-nul uitstoot van broeikasgassen in de gehele portefeuille per 2050. We streven naar 50% minder uitstoot van broeikasgassen in 2030 binnen onze portefeuille, we willen dit bewerkstelligen ten opzichte van 2019. Hierbij gaat het om de absolute voetafdruk van de gehele beleggingsportefeuille (scope 1, 2 en 3). Ons doel is om in 2030 € 30 miljard in de klimaattransitie belegd te hebben. We bouwen onze posities in illiquide beleggingen in producenten van fossiele brandstoffen af. We rapporteren over klimaatrisico's volgens het raamwerk van de Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Zie voor meer informatie het [Klimaatbeleid ABP 2022 – 2030](#).

Beleid Impactbeleggen.

Impactbeleggen is een nieuw instrument dat ABP gebruikt om positief bij te dragen aan oplossingen voor maatschappelijke problemen, zonder dat dit ten koste gaat van het rendement-risico-profiel van de portefeuille. Meer informatie is te vinden in ons [Beleid Impactbeleggen](#). We stellen ons ten doel om in 2030 voor €30 miljard aan impactinvesteringen te hebben gedaan. Daarvan willen we minimaal € 10 miljard euro aan impactbeleggingen hebben op het gebied van klimaat en minimaal € 1 miljard voor het behoud van biodiversiteit.

ESG-integratie (minimumvoorwaarden).

ABP stelt minimumvoorwaarden aan bedrijven op 4 thema's (klimaat, natuur en biodiversiteit, mensenrechten en goed en integer bestuur). De minimumvoorwaarden in het DVB-beleid zijn leidend voor het vaststellen of ABP in bepaalde bedrijfsactiviteiten wil beleggen of niet. Meer informatie is te vinden in de samenstelling van de [ABP Aandelenportefeuille](#). De minimumvoorwaarden gelden momenteel voor onze beursgenoteerde aandelenportefeuille (ontwikkelde markten).

Beoordelingsbeleid praktijken goed bestuur.

Volgens de SFDR mag een product dat ecologische en/of sociale kenmerken promoot uitsluitend beleggen in ondernemingen die handelen volgens praktijken op het gebied van goed bestuur. Praktijken op het gebied van goed bestuur van de ondernemingen

waarin is belegd, zoals gedefinieerd in de SFDR, betreffen met name:

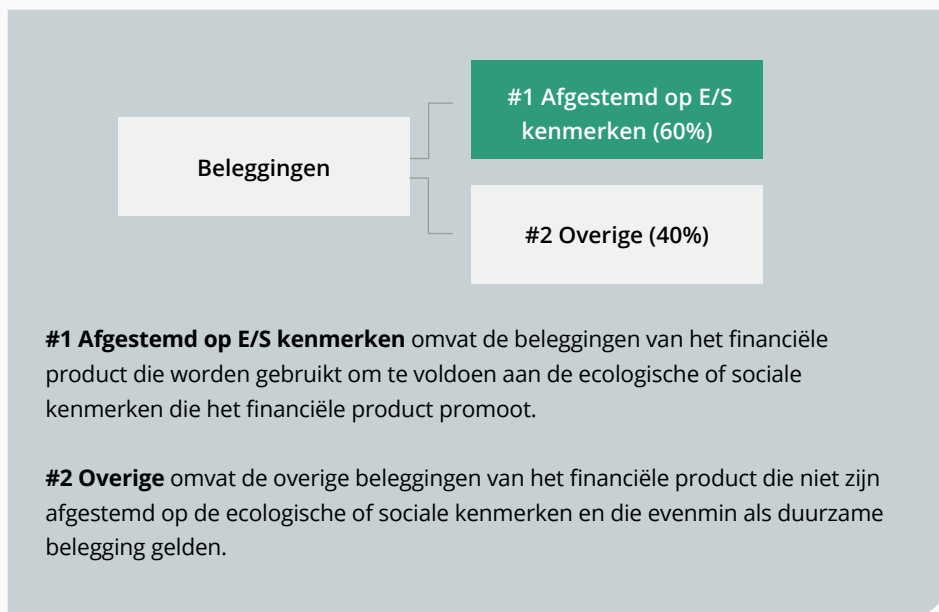
1. Solide managementstructuren,
2. Werknemers betrekkingen,
3. Beloning van het betrokken personeel, en
4. Naleving van de belastingwetgeving.

Voorafgaand aan het doen van een belegging in een onderneming beoordeelt onze vermogensbeheerder APG AM of deze onderneming voldoet aan ABP's beleid op het gebied van goed bestuur (in de zin van SFDR). Als een onderneming in overeenstemming met dat beleid op basis van de vier bovenstaande thema's in de praktijk geen fatsoenlijke bedrijfsvoering en werkmethodes hanteert, kan APG AM engagement starten om de specifieke kwestie aan te pakken en op te lossen. Er wordt een dialoog met de betrokken onderneming gevoerd. Wanneer we aandeelhouder in de onderneming zijn, kunnen we ook onze zorgen uiten via onze stembeslissingen tijdens aandeelhoudersvergaderingen. Als APG AM geen mogelijkheid voor verbetering ziet, of als de dialoog met de onderneming na maximaal 3 jaar niet succesvol is, kan ABP besluiten haar beleggingen te verkopen.

In het [ABP Beoordelingsbeleid Praktijken Goed Bestuur](#) beschrijven we het beleid in meer detail, inclusief een uitleg van de gebruikte indicatoren en drempelwaarden voor praktijken op het gebied van goed bestuur. We hanteren verschillende processen voor beleggingen in beursgenoteerde aandelen (ontwikkelde markten), overige beursgenoteerde beleggingen (bedrijfsobligaties, aandelen opkomende markten), en alternatieve beleggingen, waaronder niet-beursgenoteerde beleggingen zoals infrastructuur private equity. Het beoordelingsbeleid voor ondernemingen waarin wij beleggen, heeft alleen betrekking op de beleggingen die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die de pensioenregeling promoot.

Aandeel beleggingen.

ABP belegt de pensioenpremies in onder andere aandelen, (staats)obligaties, vastgoed, en alternatieve beleggingen, zoals private equity en hedgefondsen.

Afbeelding 1: activa allocatie

Voor deze pensioenregeling bedraagt het minimumaandeel van de beleggingen dat wordt gebruikt om te voldoen aan de E/S kenmerken, tenminste 60%. Het percentage is voorzichtigheidshalve berekend inclusief marge. In de praktijk kan het aandeel van de beleggingen afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken hoger zijn. We rapporteren hierover in de periodieke rapportage van deze pensioenregeling.

De categorie 'overige beleggingen', niet afgestemd op de E/S kenmerken, zijn:

- Geldmarktinstrumenten en derivaten.

Voor deze 'overige beleggingen' zijn er geen ecologische of sociale minimumwaarborgen. Derivaten en geldmarktinstrumenten worden bijvoorbeeld uitsluitend gebruikt voor efficiënt portefeuillebeheer en voor het beperken van risico's in overeenstemming met de Pensioenwet.

Monitoring van ecologische of sociale kenmerken.

Bij het monitoren van de E/S kenmerken van deze pensioenregeling wordt per kenmerk gekeken naar de relevante duurzaamheidsindicator(en). Gedurende de levensduur van de pensioenregeling wordt per kenmerk beoordeeld of aan de gepromote E/S kenmerken wordt voldaan.

Uitsluitingen van ongewenste activiteiten.

#	Duurzaamheidsindicator	Wijze van monitoring en bijbehorende interne of externe controlemechanismen
1	Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clusterbommen, landmijnen, chemische- en biologische wapens). Gerelateerd aan PAI-indicator 14.	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van informatie over wapenembargo's van de VN en de EU verkregen van externe partijen en primaire bronnen beoordeelt onze vermogensbeheerder APG AM de desbetreffende betrokkenheid. APG AM beslist via formele goedkeuring, op basis van eigen analyse, over eventuele noodzakelijke wijzigingen in de uitsluitingslijst. Op onze website staat de lijst van landen en bedrijven waarin wij op basis van ons uitsluitingsbeleid niet beleggen. APG AM werkt deze lijst ieder half jaar bij. Relevante benchmarks worden vervolgens per december en juni bijgewerkt en de bijgewerkte uitsluitingslijst wordt extern gecommuniceerd en gepubliceerd. Ook externe vermogensbeheerders ontvangen de uitsluitingslijst.
2	Blootstelling aan bedrijven die betrokken zijn bij het produceren, distribueren en verkopen van kernwapens of belangrijke onderdelen daarvan.	<ul style="list-style-type: none"> APG AM controleert periodiek of er niet belegd is in de bedrijven en landen op de uitsluitingslijst. Uitsluitingen zijn onderdeel van externe controle (ISAE3000/3402).
3	Blootstelling aan bedrijven betrokken bij de productie van tabak.	
4	Blootstelling aan beleggingen in obligaties van landen waarvoor een bindend VN- en/of EU-wapenembargo geldt.	

Reductie van CO₂-emissies.

#	Duurzaamheidsindicator	Wijze van monitoring en bijbehorende interne of externe controlemechanismen
5	Broeikasgasemissie (scope 1, 2 en 3). Gerelateerd aan PAI-indicator 1.	<ul style="list-style-type: none"> APG AM berekent regelmatig de broeikasgasemissie van de relevante portefeuilles met oog op het monitoren van de voortgang ten opzichte van de CO₂-reductiedoelstellingen. We monitoren voor de gehele portefeuille. Op jaarbasis wordt over de reductie van CO₂-emissies extern gecommuniceerd en gepubliceerd op onze website (link). Er vindt een externe controle (ISAE3000/3402) plaats op de processen die APG AM heeft m.b.t. emissiedata.
6	CRREM-alignment of verduurzamingsplan.	<ul style="list-style-type: none"> APG AM berekent eenmaal per jaar voor de vastgoed portefeuille in hoeverre deze overeenkomt met de CRREM reductiepaden. Deze indicator is geen onderdeel van formele interne of externe controles.

Afbouw fossiele brandstoffen.

#	Duurzaamheidsindicator	Wijze van monitoring en bijbehorende interne of externe controlemechanismen
7	<p>Blootstelling aan producenten van fossiele brandstoffen.</p> <p>Gerelateerd aan PAI-indicator 4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • APG AM monitort de voortgang van de afbouw van producenten van fossiele brandstoffen in de portefeuille. • Er bestaan geen externe controlemechanismen direct gerelateerd aan deze duurzaamheidsindicator. Er vindt op deze informatie geen directe controle plaats door een externe accountant.

Impactbeleggingen.

#	Duurzaamheidsindicator	Wijze van monitoring en bijbehorende interne of externe controlemechanismen
8	Aantal euro's belegd in Impactbeleggingen.	<ul style="list-style-type: none"> • De onderstaande governance afspraken stellen ABP in staat om in control te zijn bij de implementatie van het beleid impactbeleggen: <ul style="list-style-type: none"> • ABP stelt de definitie van impactbeleggingen vast (in het beleid impactbeleggen), gebaseerd op de GIIN. Voor meer informatie zie paragraaf 'Methodologieën voor ecologische of sociale kenmerken'; • ABP stelt de criteria voor impactbeleggingen vast (in het beleid impactbeleggingen); • ABP stelt de prioriteitsthema's voor impactbeleggingen vast. Daarbij neemt ABP o.a. de prioriteiten die naar voren komen in deelnemersonderzoek in acht; ABP stelt de doelstellingen voor impactbeleggingen vast; • ABP stelt de indicatoren voor impactmeting vast; ABP zorgt dat impactdoelstellingen mee worden genomen in de incentivering voor de uitvoeringsorganisatie. • ABP heeft verwachtingen opgesteld waar haar uitvoerder APG AM aan dient te voldoen. Meer informatie is te vinden in het Beleid Impactbeleggen (link, p. 8). • De fiduciair van ABP verwerkt het beleid impactbeleggen in relevante beleggingsmandaten. De uitvoering van die mandaten, inclusief de afspraken omtrent impactbeleggen worden jaarlijks geëvalueerd door de fiduciair van ABP. • Er bestaan geen externe controlemechanismen direct gerelateerd aan deze duurzaamheidsindicator. Er vindt op deze informatie geen directe controle plaats door een externe accountant.

ESG-integratie (minimumvoorwaarden)

#	Duurzaamheidsindicator	Wijze van monitoring en bijbehorende interne of externe controlemechanismen
9	Aantal bedrijven die niet aan onze criteria voldoen.	<ul style="list-style-type: none"> Monitoring: tweemaal per jaar wordt het universum opnieuw beoordeeld en indien van toepassing krijgen de beleggingsteams de opdracht om hun portefeuilles aan te passen. Hier zijn interne processen voor opgezet. Er bestaan nog geen externe controlemechanismen direct gerelateerd aan deze duurzaamheidsindicator. We streven naar externe controle (ISAE3000/3402).
10	<p>Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).²</p> <p>Gerelateerd aan PAI-indicator 10 en 11.</p>	<ul style="list-style-type: none"> APG AM toetst per kwartaal of zich schendingen hebben voorgedaan. Bij het doen van investeringen in Private Markets zijn standaard wettelijke bepalingen vereist op basis waarvan externe managers akkoord gaan met het rekening houden met de UNGC-principes en het informeren van APG AM over elk ernstig ESG-incident/controverse door de externe manager. Er bestaan geen externe controlemechanismen direct gerelateerd aan deze duurzaamheidsindicator. Er vindt op deze informatie geen directe controle plaats door een externe accountant (ISAE3000/3402).

Interne en externe controlemechanismen

Hierboven benoemen we de interne en externe controlemechanismen van onze vermogensbeheerder APG AM. Daarnaast bestaan tussen onze vermogensbeheerder en ABP ook controlemechanismen. Deze controlemechanismen hebben een meer algemeen karakter. Een aantal daarvan zijn relevant voor de door deze pensioenregeling gepromote E/S kenmerken. Deze relevante mechanismen zijn als volgt:

- ABP ontvangt van APG AM op kwartaalbasis een rapportage over de uitvoering van het DVB-beleid.
- Het bestuur van ABP is verantwoordelijk voor het uitvoeren van interne controlemaatregelen gericht op de juiste en volledige registratie van de gegevens van het pensioenfonds. Het bestuur heeft uitvoerende taken op het gebied van vermogensbeheer gedelegeerd aan APG AM. APG AM laat door middel van een In

Control Statement zien dat het de interne processen onder controle heeft.

- ABP rapporteert over de uitvoering van het DVB-beleid in haar geïntegreerd jaarverslag. Deze wordt gecontroleerd door de accountant. Voor de niet-financiële informatie in het jaarverslag heeft de accountant een marginale toets (limited assurance) uitgevoerd. Het is de ambitie van het algemeen bestuur om de scope van de assurance over de niet-financiële informatie de komende jaren verder uit te breiden.

² Zie ook de antwoorden in onze jaarlijkse Periodieke Rapportage bij de vragen 'Hoe zijn de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?' en 'Houdt dit financiële product rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren'.

Methodologieën voor ecologische of sociale kenmerken.

Hieronder beschrijven we welke methodologieën worden gebruikt voor het meten van de gepromote E/S kenmerken van de pensioenregeling.

Uitsluitingen van ongewenste activiteiten.			
#	Duurzaamheidsindicator	Toelichting	Meetmethode
1	Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clusterbommen, landmijnen, chemische- en biologische wapens). Gerelateerd aan PAI-indicator 14.	Totale beleggingsportefeuille • Geen beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clusterbommen, landmijnen, chemische- en biologische wapens).	<i>Directe betrokkenheid</i> • We beschouwen ook bedrijven die a) betrokken zijn bij de productie, ontwikkeling, verkoop en/of distributie, b) inkomsten genereren uit componenten of diensten die worden beschouwd als op maat gemaakt (of specifiek) voor het wapen of wapensysteem en componenten of diensten die worden beschouwd als essentieel voor het dodelijke gebruik van het wapen of wapensysteem. Door middel van de uitsluiting van controversiële wapens beschouwt APG AM SFDR als belangrijkste negatieve impactindicator 14 (blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens).
2		Totale beleggingsportefeuille • Geen beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij het produceren, distribueren en verkopen van kernwapens of belangrijke onderdelen daarvan.	• We definiëren betrokkenheid als de productie, verkoop en/of distributie van het kernwapensysteem, of componenten/diensten van het kernwapensysteem die worden beschouwd als op maat gemaakt (of speciaal) voor het wapen of wapensysteem om te doden. • Wat kernwapens betreft sluiten we bedrijven uit die betrokken zijn bij de productie, ontwikkeling, verkoop en/of distributie van het kernwapensysteem. <i>Indirecte betrokkenheid</i> • APG AM belegt ook niet in bedrijven die via bedrijfseigendom indirect betrokken zijn bij uitgesloten bedrijven, indien: • De onderneming een belang heeft van meer dan 20% in een entiteit die direct betrokken is bij de productie, ontwikkeling, verkoop of distributie van verboden wapens; of • Meer dan 50% van het kapitaal van de onderneming in handen is van een entiteit die rechtstreeks betrokken is bij de productie, ontwikkeling, verkoop of distributie van verboden wapens. • Als de besturen van eerstgenoemde en laatstgenoemde vrijwel identiek zijn en/of de moedermaatschappij niet beursgenoteerd is, geldt een verlaagde drempel van 20%.

3	Blootstelling aan bedrijven betrokken bij de productie van tabak.	Totale beleggingsportefeuille <ul style="list-style-type: none"> • Geen beleggingen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van tabak. 	<ul style="list-style-type: none"> • We monitoren of bedrijven betrokken zijn bij de productie van tabak. Wij definiëren betrokkenheid als het vervaardigen en produceren van tabaksproducten zoals sigaren, sigaretten, e-sigaretten, beedi, kretek, rookloze tabak, bandtabak, snuiftabak, snus en pruimtabak. Uitsluiting geldt ook voor bedrijven die ruwe tabaksbladeren verbouwen of verwerken.
4	Blootstelling aan beleggingen in obligaties van landen waarvoor een bindend VN- en/of EU-wapenembargo geldt.	Staatsobligaties <ul style="list-style-type: none"> • Geen beleggingen in staatsobligaties van landen waarvoor een bindend VN-/EU-wapenembargo geldt. 	<ul style="list-style-type: none"> • We monitoren of landen zijn geplaatst op EU- en/of VN-sanctielijsten³. • Onze uitsluitingslijst van staatsobligaties wordt tweejaarlijks bijgewerkt, per 1 december en 1 juni. • APG AM beoordeelt de betrokkenheid van landen aan de hand van externe onderzoek aanbieders en primaire bronnen voor VN- en EU-wapenembargo's en beveelt, op basis van eigen analyse, eventuele noodzakelijke wijzigingen in de uitsluitingslijst aan.

Uitsluitingen van ongewenste activiteiten.

#	Duurzaamheidsindicator	Toelichting	Meetmethode
5	Broeikasgasemissie (scope 1, 2). Gerelateerd aan PAI-indicator 4.	Totale beleggingsportefeuille <ul style="list-style-type: none"> • 2030: We verlagen de absolute CO₂-voetafdruk van de gehele beleggingsportefeuille (scope 1, 2 en 3) met 50 procent ten opzichte van 2019. • 2050: netto-nul uitstoot van broeikasgassen van onze beleggingsportefeuille. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wij hebben in een aparte publicatie een methodologie gepubliceerd die wij gebruiken om de CO₂-voetafdruk van onze beleggingen te meten.⁴ • ABP berekent de CO₂-voetafdruk van relevante beleggingscategorieën volgens de Global GHG Accounting and Reporting Standard for the Financial Industry, ontwikkeld door PCAF.⁵
6	CRREM-alignment of verduurzamingsplan.	Vastgoed <ul style="list-style-type: none"> • 2030: 100% beleggingen CRREM-pathway aligned of een verduurzamingsplan. 	<ul style="list-style-type: none"> • De CRREM-methode gebruikt wetenschappelijk onderbouwde CO₂-doelstellingen ("SBT's") en reductietrajecten. CREMM ontwikkelt monitoringinstrumenten die nodig zijn om efficiëntiemaatregelen effectief te beheren. Zie voor meer informatie de website van CRREM (www.crrem.eu).

3 Waaronder [European Union sanctions | EEAS \(europa.eu\)](#) en [United Nations Security Council Consolidated List | United Nations Security Council](#)

4 Zie de ABP CO₂-methodologie 2024 [hier](#).

5 Voor de ABP 'Verklaring ongunstige effecten' is gebruik gemaakt van ISS ESG als dataprovider. Deze dienstverlener hanteert mogelijk een afwijkende meetmethode.

Afbouw fossiele brandstoffen.

#	Duurzaamheidsindicator	Toelichting	Meetmethode
7	<p>Blootstelling aan producenten van fossiele brandstoffen.</p> <p>Gerelateerd aan PAI-indicator 4.</p>	<p>Aandelen en bedrijfsobligaties</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen beleggingen in producenten van fossiele brandstoffen. 	<p>Binnen de groep producenten van fossiele energie onderscheidt ABP 2 typen bedrijven:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bedrijven die direct betrokken zijn bij de exploratie (het vinden van) en het produceren van fossiele energie uit kolen, olie en gas. 2. Bedrijven die indirect betrokken zijn bij de exploratie en productie van fossiele energie. Denk aan een bedrijf dat onderdelen levert voor booreilanden. <p>Voor bedrijven uit de 1e groep geldt dat we onze beleggingen afbouwen als deze beleggingen meer dan 1% van hun inkomsten ontlenen aan exploratie en productie van fossiele energie.</p> <p>Beleggingen in bedrijven uit de 2e groep bouwen we af als deze beleggingen 20% of meer van hun inkomsten ontlenen aan fossiele-energie-activiteiten. Voor een aantal bedrijven maken we een uitzondering. Bijvoorbeeld omdat deze hard werken om de transitie naar duurzame energie te maken of omdat ze ons de mogelijkheid bieden duurzaam te beleggen in Sustainable Development Goals 7 en 13 (SDG's, werelddoelen voor duurzame ontwikkeling).</p> <p>In het kort maken we uitzonderingen voor:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beleggingen in nutsbedrijven (bedrijven die van groot belang zijn voor de maatschappij, zoals elektriciteitsmaatschappijen) die tijd nodig hebben om hun energiemix te veranderen. 2. Beleggingen die met hun inkomsten voor meer dan 50% bijdragen aan het behalen van SDG7 (duurzame en betaalbare energie) of SDG13 (in actie komen voor het klimaat). 3. Bedrijven die minder dan 50% van hun inkomsten uit fossiele-energie-activiteiten halen én die door onafhankelijke wetenschappelijke bureaus worden erkend als partijen die in lijn opereren met het streven om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graden Celsius. <p>ABP volgt een andere definitie en lijst van fossiele beleggingen waarin we niet meer beleggen dan die van de Global Coal Exit List (GCEL) en de Global Oil & Gas Exit List (GOGEL).</p>

Impactbeleggingen			
#	Duurzaamheidsindicator	Toelichting	Meetmethode
8	Aantal euro's belegd in Impactbeleggingen.	<p>Totale beleggingsportefeuille</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2030: minimaal 30 miljard beleggen in impactbeleggingen, waarvan 10 miljard op het gebied van klimaat en minimaal 1 miljard op het gebied van natuur & biodiversiteit. 	<p>In het 'Beleid Impact Beleggen 2024' leggen we uit welke stappen we willen zetten om impactbeleggingen te meten en welke definities we gebruiken. Voor wat betreft het meten van Impactbeleggingen wil ABP uiterlijk in 2025 een goed beeld hebben van de positieve impact op sociale- en milieuprestaties van haar impactbeleggingen.</p> <p>Voor wat betreft de definitie van impactbeleggen sluit ABP zich aan bij de definitie van het Global Impact Investing Network (GIIN): "impactbeleggingen zijn beleggingen met een intentie om een positieve, meetbare sociale en milieu impact te maken, naast een positief, financieel rendement." Die definitie bevat een aantal elementen die ook voor ABP belangrijk zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intentionaliteit: bewust bijdragen aan positieve sociale- en milieu-impact. De Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de VN zijn voor ABP een invulling van de terreinen waarop bedrijven positieve sociale- of milieu-impact hebben. • Financieel rendement: impact beleggingen beogen een rendement te behalen. Daarin verschillen impactbeleggingen van filantropie. ABP streeft met haar impactbeleggingen naar een rendement dat passend is bij de beleggingscategorieën waarbinnen impactbeleggingen plaatsvinden. • Verschillende beleggingscategorieën: impactbeleggingen kunnen binnen verschillende beleggingscategorieën gedaan worden. ABP verwacht binnen private beleggingscategorieën de grootste impact te kunnen maken en richt zich daarom in eerste instantie op Infrastructuur, Real Assets, Private Equity, Alternative Credits en Vastgoed. • Impact meting: sociale- en milieuprestaties van beleggingen moeten gemeten en gerapporteerd worden.

6 Zie: www.abp.nl/content/dam/abp/common/documents/impact-beleggen-beleid-2024.pdf.

ESG-integratie (minimumvoorwaarden)

#	Duurzaamheidsindicator	Toelichting	Meetmethode
9	Aantal bedrijven die niet aan onze criteria voldoen.	<p>Aandelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen beleggingen in beursgenoteerde bedrijven (ontwikkelde markten) die niet aan onze minimumcriteria voldoen. 	<p>Gebaseerd op de minimumcriteria die ABP heeft gesteld beleggen we niet in de volgende bedrijven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedrijven in sectoren en activiteiten met een grote klimaatimpact zonder een rapportage over hun scope 1+2 emissies • Bedrijven in sectoren en activiteiten met een grote klimaatimpact zonder een lange-termijn-reductiedoelstelling in lijn met het akkoord van Parijs. • Producenten van fossiele brandstoffen. • Bedrijven die hun energieproductie op basis van kolen uitbreiden. • Bedrijven die betrokken zijn bij ernstige klimaatgerelateerde controverses. • Bedrijven met een hoog ontbossingsrisico zonder sterk beleid om ontbossing tegen te gaan. • Bedrijven met een hoog dierenwelzijnsrisico zonder sterk beleid om dierenwelzijn te borgen. Bedrijven die dierentesten uitvoeren hebben een dierproefbeleid. • Bedrijven actief in metalen en mijnbouw hebben goede klimaat-, biodiversiteit- en (mijnbouw)afval-programma's. • Bedrijven die bont produceren. • Bedrijven die niet-biologische pesticiden produceren. • Bedrijven die plastic voor eenmalig gebruik produceren. • Bedrijven die betrokken zijn bij ernstige natuur-gerelateerde controverses. • Bedrijven met een hoger risico op mensenrechtenschendingen vanwege hun bedrijfsmodel zonder maatregelen om schending van mensenrechten te voorkomen. • Bedrijven die opereren in regio's met hoog risico op schendingen van mensenrechten zonder een adequaat beleid om mensenrechten te waarborgen. • Bedrijven die betrokken zijn bij de productie van tabak, controversiële wapens, kernwapens, civiele vuurwapens, porno, exploitatie van casino's, gokactiviteiten of particuliere gevangenis. • Bedrijven die betrokken zijn bij ernstige mensenrechten gerelateerde controverses. • Bedrijven die conform onze data providers betrokken zijn bij praktijken die in strijd zijn met de VN-richtlijnen door betrokkenheid bij ernstige controverses. • Financiële instellingen met projectfinanciering zonder in krediet en -leningstandaarden duurzaamheidscriteria opgenomen. • Bedrijven zonder een beleid om corruptie en omkoping te voorkomen.

		<ul style="list-style-type: none"> • Bedrijven zonder een klokkenluidersregeling. • Bedrijven die niet voldoen aan ons “Beoordelingsbeleid voor praktijken op het gebied van goed bestuur in het kader van de SFDR”. • Bedrijven die betrokken zijn bij ernstige controverses over bedrijfsintegriteit en/of conflicten met aandeelhouders. <p>Zie voor meer informatie: ABP Aandelenportefeuille (link).</p>
10	<p>Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).</p> <p>Gerelateerd aan PAI-indicator 10.</p>	<p>Totale beleggingsportefeuille</p> <ul style="list-style-type: none"> • We rapporteren het aantal ernstige schendingen. <ul style="list-style-type: none"> • Voor kapitaalmarktbeleggingen baseren we ons op een externe dataprovider die gegevens aanlevert. • Voor niet-beursgenoteerde beleggingen worden schendingen gerapporteerd op basis van data aangeleverd door een externe dataprovider. Daarnaast baseren we ons op incidentenrapportages zoals aangeleverd door onze externe vermogensbeheerders.

Databronnen en-verwerking.

Voor het meten van de gepromote E/S kenmerken van de pensioenregeling gebruiken

we data van verschillende externe dataproviders. Afbeelding 2 geeft een (niet limitatief) overzicht van gebruikte databronnen.

E/S kenmerk	Gebruikte gegevensbronnen
Uitsluitingen van ongewenste activiteiten	Interne gegevens APG AM, Sustainalytics, ISS ESG
Reductie van CO2-emissies	ISS ESG, data van externe managers, GRESB infra e.a.
Afbouw fossiele brandstoffen	Sustainalytics, ISS ESG
Impactbeleggingen	ISS ESG, Sustainalytics, MSCI, SDI AOP, Interne gegevens APG AM
ESG-integratie (minimumvoorwaarden)	Sustainalytics, MSCI, ISS, Global Coal Exit List (GCEL), CA100, SBTi, TPI e.a.

Afbeelding 2: overzicht databronnen

Genomen maatregelen om datakwaliteit te waarborgen

APG AM gaat regelmatig in gesprek met de externe dataproviders om de datakwaliteit te waarborgen, na te gaan hoe zij data verzamelen, verwerken en produceren en om te vernemen hoe zij met schattingen omgaan. APG AM beoordeelt of de betreffende dataprovider een stabiele en betrouwbare organisatie is en wat de kwaliteit van de interne processen bij de dataprovider is.

Wijze waarop de data worden verwerkt

De data worden gebruikt als input voor beleggingsbeslissingen. Ook worden de data gebruikt in rapportages van APG AM aan ABP. Daarnaast worden de data verwerkt in ABP-publicaties.

Aandeel van de data die een schatting zijn

ABP interpreteert in beginsel dat 'geschatte data', data zijn die niet door het bedrijf zelf worden gerapporteerd, maar die door (bijvoorbeeld) externe dataproviders worden geproduceerd. Omdat de data en methoden inzake duurzaamheid nog volop in ontwikkeling zijn, is het nog niet inzichtelijk welk aandeel van de data een schatting is.

Methodologische en databeperkingen.

Wij proberen aan de hand van verschillende methodologieën en data een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de wijze waarop de gepromote ecologische of sociale kenmerken kunnen worden behaald. Er zijn echter een aantal beperkingen. De gegevens en methoden inzake duurzaamheid zijn nog steeds minder ontwikkeld dan die voor conventionele financiële indicatoren. Over het algemeen zijn bestaande gegevensbronnen en methoden gerelateerd aan duurzaamheid nog beperkt, bijvoorbeeld het gebrek aan consistente en transparante meetmethoden en procedures voor het beoordelen van gegevens, maar ook de beperkte beschikbaarheid, vergelijkbaarheid en kwaliteit van duurzaamheidsgegevens. ABP probeert de vereiste gegevens van alle beleggingen te verkrijgen. Het proces verschilt voor de kapitaalmarktbeleggingen, de niet-beursgenoteerde beleggingen en vastgoedbeleggingen.

De beperkingen die gelden voor gebruikte gegevensbronnen en methoden kunnen van invloed zijn op de wijze waarop de door het financiële product gepromote ecologische of sociale kenmerken worden behaald. Dit is inherent aan de huidige status van de duurzaamheid gerelateerde gegevens.

E/S kenmerk	Gebruikte gegevensbronnen	Eventuele beperkingen
Uitsluitingen van ongewenste activiteiten	Sustainalytics, ISS ESG	Verwaarloosbaar.
Reductie van CO₂-emissies.	Beursgenoteerd ISS ESG (Niet-)beursgenoteerd vastgoed GRESB/CRREM-paden	Beperkingen in o.a. de dekking, kwaliteit en consistentie van de data. Ook worden de data met een vertraging ontsloten. Voor de gehele beleggingsportefeuille is de gewogen datakwaliteitsscore 2 (schaal 1 -5, waarbij 5 de laagste kwaliteit betekent). De datakwaliteit kan per beleggingscategorie sterk verschillen. De uitersten zijn de datakwaliteit voor staatsobligaties en langlopende obligaties (1) en voor private equity (5).
Afbouw fossiele brandstoffen.	Interne gegevens van APG AM, ISS ESG.	Verwaarloosbaar.
Impactbeleggingen	ISS ESG, Sustainalytics, MSCI, SDI AOP, interne gegevens van APG AM, e.a.	Beperkingen in o.a. de dekking, kwaliteit en consistentie van de data. Ook worden de data met een vertraging ontsloten. Er wordt gebruik gemaakt van controversescores. Deze kennen beperkingen.
ESG-integratie (minimumvoorwaarden)	Sustainalytics, MSCI, ISS, Global Coal Exit List (GCEL)	

Afbeelding 3: overzicht databronnen en beperkingen

Combineren bronnen

Duurzaamheidsgegevens vereisen vaak het verzamelen van gegevens uit diverse bronnen, zowel binnen als buiten onze organisatie. Externe aanbieders maken hun methodologieën niet altijd volledig openbaar. Ook is er niet altijd sprake van consensus tussen externe aanbieders, omdat zij verschillende definities en datapunten hanteren. Dit vormt een uitdaging voor onze uitvoerder APG AM.

Due diligence.

Wij voeren due diligence met betrekking tot de onderliggende beleggingen van deze pensioenregeling op twee verschillende manieren uit.

Ten eerste, zoals wij hebben afgesproken in het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant, maken wij met onze vermogensbeheerder duidelijke afspraken over de implementatie en uitvoering van ons DVB-beleid, inclusief de toepassing van de zes OESO due diligence stappen. Een gedetailleerde beschrijving van onze due diligence implementatie in het kader van de OESO-richtsnoeren is [hier](#) te vinden. Wij gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Hier staat beschreven hoe onze vermogensbeheerder APG AM dit doet. Wij verwachten van APG AM dat zij de portefeuille screenen op de eventuele negatieve impact van beleggingen en vervolgens de meest ernstige impacts prioriteren (op basis van zwaarte, reikwijdte, onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Waar zinvol raadplegen wij externe experts en andere belanghebbenden voor aanvullend onderzoek en perspectief.

Ten tweede voert APG AM due diligence uit op externe vermogensbeheerders. In overeenkomsten met deze beheerders legt APG AM vast wat wij van hen verwachten in het kader van verantwoord beleggen. APG AM monitort periodiek de naleving van de voornoemde overeenkomsten. Het rapporteren over duurzaamheidsindicatoren is nog niet altijd vastgelegd in bestaande contracten met externe beheerders. We zijn in gesprek met externe vermogensbeheerders om nieuwe afspraken vast te leggen. We kunnen niet altijd afdwingen dat bestaande externe managers erover rapporteren.

Voor overige 'interne en externe controlemechanismen' verwijzen wij naar de rubriek 'Methodologieën'.

Engagementbeleid

Als belegger beschikken wij over verschillende mogelijkheden om onze doelen te bereiken, waaronder het voeren van engagement en het uitbrengen van stemmen. Engagement is een belangrijk instrument in ons DVB-beleid. Engagement ondersteunt ABP's ambities door bedrijven aan te spreken op hun bedrijfsvoering en op het aanpakken van misstanden. ABP's visie op engagement, en de manier waarop ABP engagement uitvoert, wordt beschreven in ons [engagementbeleid](#).

Ook het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen is een van de instrumenten die wij inzetten om de doelstellingen in haar DVB-beleid te behalen. Sinds 2023 hanteert ABP aangescherpte regels voor het stemmen over klimaat, biodiversiteit, mensenrechten en fiscaal verantwoord gedrag. Jaarlijks evalueren wij ons [stembeleid](#) en scherpen het waar nodig aan. Wij publiceren alle uitgebrachte stemmen op onze [website](#) en lichten belangrijke stemmingen toe in het [jaarverslag](#). Daarnaast hebben wij een [Corporate Governance Raamwerk](#). Hierin beschrijven wij onze onderliggende principes en verwachtingen en verklaren wij hoe wij voldoen aan onze verantwoordelijkheden als eigenaar.

ABP voldoet aan de principes en best practice bepalingen van de Nederlandse Corporate Governance Code. Dit omvat de uitoefening van stemrechten op een geïnformeerde basis naar eigen inzicht, de publicatie van ons DVB-beleid en de jaarlijkse rapportage over de implementatie daarvan, en de publicatie van de stemmen die zijn uitgebracht op de jaarlijkse algemene vergaderingen van ondernemingen waarin wordt belegd. Hieronder vatten we ons engagementbeleid samen.

“In onze Beleggingsovertuigingen geven wij aan dat onze beleggingen invloed hebben op de maatschappij, en dat de maatschappij impact heeft op de beleggingen van ABP. In lijn met de ambities uit ons beleid Duurzaam en Verantwoord Beleggen (DVB-beleid) gebruiken we onze invloed door met bedrijven te spreken over onze verwachtingen wat betreft klimaat, natuur & biodiversiteit, respect voor mensenrechten, en goed ondernemingsbestuur. Dit wordt engagement genoemd.

Allereerst is hierbij het doel om meer inzicht te krijgen in onze belegging en het ESG-risicoprofiel ervan te bepalen. Dit helpt ons om onze kennis van portefeuille-beleggingen te verbeteren, betere beleggingsbesluiten te nemen en om de financiële en beleggingsprestaties van de bedrijven waarin we beleggen te versterken.

Daarnaast is het doel om portefeuille-beleggingen ertoe aan te zetten om aan bepaalde normen van governance en duurzaamheid te voldoen. ABP verwacht dat zijn beleggingen blijf geven van verantwoorde bedrijfspraktijken en dat prompt en passend wordt ingegrepen als er niet aan deze normen wordt voldaan. We zijn bij de bedrijven waarin we beleggen duidelijk over onze verwachtingen voor positieve impact en de transitie naar een duurzame samenleving. De vier thema's klimaat, natuur & biodiversiteit, respect voor mensenrechten, en goed ondernemingsbestuur vormen de basis van ons engagement. De vier thema's staan beschreven in ons beleid Duurzaam en Verantwoord Beleggen.

We voeren op drie manieren ons engagement uit:

- Brede engagements Engagement met een grote groep bedrijven die een grote impact heeft op onze focusthema's en randvoorwaarden met als doel ervoor

te zorgen dat bedrijven aan onze (toekomstige) minimale vereisten voldoen.

- Focus engagements Intensieve engagement met een klein aantal bedrijven met als doel om positieve impact te realiseren door gebruik te maken van op het bedrijf en sector toegespitste verwachtingen.
- Risico engagements Ad-hoc engagement met bedrijven die wetgeving en internationale normen en standaarden op duurzaamheid schenden met als doel om negatieve impact te verminderen, te voorkomen, of op te lossen.

Onze engagement-activiteiten zijn een gezamenlijke inspanning van de beleggingsteams en de professionals op het gebied van stewardship en verantwoord beleggen. Hierdoor kan ABP met één stem spreken en kunnen we onze collectieve deskundigheid optimaal gebruiken. In de loop van een engagement, gebruiken we in-house expertise, bekendgemaakte bedrijfsinformatie, door onderzoeksbureaus geleverde bedrijfsspecifieke gegevens en andere externe bronnen zoals brokers, NGO's of beleggersnetwerken. Indien nodig communiceren wij met andere stakeholders die relevant zijn voor de bedrijven in onze portefeuille.

Onze uitvoerder APG AM voert namens ons engagement met bedrijven waarin we beleggen. De uitvoering van engagement en het effect ervan worden continu geëvalueerd. Bij onvoldoende voortgang kunnen we engagement intensiveren of gebruik maken van ons stemrecht om onze onvrede kenbaar te maken. Ook kunnen we met andere beleggers samenwerken of de publiciteit opzoeken. Bedrijven die niet (meer) voldoen aan onze minimale vereisten, vallen buiten onze beleggingsportefeuille. ABP neemt de resultaten van haar engagement mee in het opstellen van nieuw engagementbeleid.

Hieronder koppelen we de beleggingsstrategie (zoals beschreven in de precontractuele informatie en in dit document in de paragraaf 'Beleggingsstrategie') aan ons engagementbeleid.

E/S kenmerk	Beleggingsstrategie ⁷	Engagement: ja/nee	Toelichting
Uitsluitingen van ongewenste activiteiten	Uitsluitingsbeleid	Nee	Er vindt geen of zeer beperkt engagement plaats.
Reductie van CO₂-emissies	Klimaatbeleid	Ja	Er vindt engagement plaats op het gebied van klimaat met een selectie van bedrijven.
Afbouw fossiele brandstoffen	ABP Aandelenportefeuille & Klimaatbeleid	Nee/Ja	Zodra een producent van fossiele brandstoffen is uitgesloten, vindt geen of zeer beperkt engagement plaats. Voor grootverbruikers van fossiele energie scherpen wij de criteria verder aan. Met een selectie van deze bedrijven vindt engagement plaats. We kijken hierbij vooral naar bedrijven in de nuts- en transportsector.
Impactbeleggingen	Beleid Impactbeleggen	Nee	N.v.t.
ESG-integratie (minimumvoorwaarden)	ABP Aandelenportefeuille	Nee	N.v.t.

Afbeelding 4: overzicht beleggingsstrategie en engagements

Beoordelingsbeleid praktijken goed bestuur & engagement

Engagement is ook een onderdeel van het beoordelingsbeleid op het gebied van goed bestuur. We hanteren verschillende processen voor beleggingen in beursgenoteerde aandelen (ontwikkelde markten), overige beursgenoteerde beleggingen (bedrijfsobligaties en aandelen opkomende markten) en alternatieve beleggingen, waaronder niet-beursgenoteerde beleggingen zoals infrastructuur en private equity. Als onze vermogensbeheerder de ernst en het potentieel om de praktijken op het gebied van goed bestuur te verbeteren bevestigt en ABP wil in de onderneming (blijven) beleggen, wordt een dialoog gestart om de kwestie aan te pakken en op te lossen. Een dergelijk traject is gericht op een transitie door de onderneming naar praktijken op het gebied van goed bestuur. Oftewel, dat de onderneming slaagt voor de

beoordelingstoets. Wanneer we aandeelhouder in de onderneming zijn, zullen we onze zorgen ook uiten via onze stembeslissingen. Als na maximaal drie jaar het voeren van een dialoog met de onderneming niet succesvol is, kan ABP besluiten haar beleggingen te verkopen.

Aangewezen referentiebenchmark.

Voor dit product is geen referentiebenchmark aangewezen voor het verwezenlijken van de E/S kenmerken die door het product worden gepromoot.

⁷ Zie paragraaf 'Beleggingsstrategie' voor meer informatie over de hier benoemde strategieën.